

**УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ НАУКИ
І ТЕХНОЛОГІЙ ННІ «ПРИДНІПРОВСЬКА
ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ БУДІВНИЦТВА ТА
АРХІТЕКТУРИ»**

**Силабус навчальної дисципліни
Рисунок**

бакалавр

(назва освітнього ступеня)

023 «образотворче мистецтво, декоративне мистецтво,
реставрація»

(назва спеціальності)

«Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво,
реставрація»

(назва освітньої програми)

Статус дисципліни	Обов'язкова
Мова навчання	Українська
Факультет	ННІ «Придніпровська державна академія будівництва та архітектури»
Кафедра	Основ архітектури
Контакти кафедри	ПДАБА. 49005, м. Дніпро, вул. Архітектора Олега Петрова (Чернишевського), 24а. Каб. 5001 Телефон: (0562) 46-93-61; внутрішній 3-61;
Викладачі-розробники	Половна-Васильєва Олена Анатоліївна, доцент; Кошелева Ірина Валентинівна, асистент.
Контакти викладачів	Kosheleva.iryana@365.pdaba.edu.ua
Розклад занять	https://pgasa.dp.ua/timetable/WSIGMA/APX/ROZKLADP.HTML#A3
Консультації	https://pgasa.dp.ua/timetable/WSIGMA/APX/ROZKLADK.HTML https://pgasa.dp.ua/department/dyzajnu-ta-rekonstruktsiyarhitekturnogo-seredovyshha/

Анотація навчальної дисципліни

Силабус дисципліни «Рисунок» розроблено відповідно до освітньої програми підготовки бакалаврів спеціальності 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація». Предметом вивчення є формування у студентів теоретичних знань і практичних навичок у створенні графічних творів і спрямована на формування основ образотворчої грамоти та розвитку просторового мислення.

	Години	Кредити	Семестр		
			V	VI	VII
Всього годин за навчальним планом, з них:	300	10	120	120	60
Аудиторні заняття, у т.ч.	144		48	56	40

лекції	-	-	-	-
лабораторні роботи	-	-	-	-
практичні заняття	144	48	56	40
Самостійна робота, у т.ч:	156	72	64	20
підготовка до аудиторних занять	-	-	-	-
підготовка до контрольних заходів	-	-	-	-
виконання курсової роботи	15	-	15	
виконання індивідуальних завдань	141	72	49	20
опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях	-	-	-	-
підготовка до екзамену	-	-	-	-
Форма підсумкового контролю		залік	залік	залік

Мета вивчення дисципліни «Рисунок» є професійне відтворення за натури та за уявою пластичної форми фігури людини та предметів оточуючого світу. Професійне володіння засобами композиції, техніки та матеріалів

Завдання вивчення дисципліни «Рисунок» є:

- виховати художній смак і прагнення до рішення творчих проблем;
- оволодіти засобами двох і трьохмірного зображення форм;
- надати знання теоретичних основ художньої мови;
- навчити практичних навичок роботи з різними графічними художніми матеріалами;

Пререквізити дисципліни – базові знання з предметів «Композиція», «Академічний рисунок», «Пластична анатомія».

Постреквізити дисципліни – компетентності, набуті в результаті вивчення дисципліни «Рисунок», стають суттєвим допоміжним фактором для розширення можливостей у виконанні завдань з дисципліни «Живопис», «Монументально-декоративний живопис», «Композиція творів декоративного мистецтва».

Компетентності відповідно до освітньо-професійної програми «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація» СВО ПДАБА – 023 б - 2022 :

ЗК03. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК06. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК09. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК11. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК14. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

ФК01. Здатність розуміти базові теоретичні та практичні закономірності створення цілісного продукту предметно-просторового та візуального середовища.

ФК03. Здатність формулювати цілі особистісного і професійного розвитку та умови їх досягнення, враховуючи тенденції розвитку галузі професійної діяльності, етапів професійного зростання та індивідуально-особистісних особливостей.

ФК04. Здатність оволодівати різними техніками та технологіями роботи у відповідних матеріалах за спеціалізаціями.

ФК06. Здатність інтерпретувати смисли та засоби їх втілення у мистецькому творі.

ФК07. Здатність адаптувати творчу (індивідуальну та колективну) діяльність до вимог і умов споживача.

ФК09. Здатність використовувати професійні знання у практичній та мистецтвознавчій діяльності.

ФК10. Здатність усвідомлювати важливість виконання своєї частини роботи в команді; визначати пріоритети професійної діяльності.

ФК12. Здатність презентувати художні твори та мистецтвознавчі дослідження у вітчизняному та міжнародному контекстах.

Заплановані результати навчання відповідно до освітньо-професійної програми «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація» СВО ПДАБА – 023 б - 2022

ПРН01. Застосовувати комплексний художній підхід для створення цілісного образу.

ПРН02. Виявляти сучасні знання і розуміння предметної галузі та сфери професійної діяльності, застосовувати набуті знання у практичних ситуаціях.

ПРН06. Застосовувати знання з композиції, розробляти формальні площинні, об'ємні та просторові композиційні рішення і виконувати їх у відповідних техніках та матеріалах.

ПРН07. Відображати морфологічні, стилеві та кольоро-фактурні властивості об'єктів образотворчого, декоративного мистецтва, реставрації та використовувати існуючі методики реставрації творів мистецтва в практичній діяльності за фахом.

ПРН08. Аналізувати, стилізувати, інтерпретувати та трансформувати об'єкти (як джерела творчого натхнення) для розроблення композиційних рішень; аналізувати принципи морфології об'єктів живої природи, культурно-мистецької спадщини і застосовувати результати аналізу при формуванні концепції твору та побудові художнього образу.

ПРН10. Володіти основами наукового дослідження (робота з бібліографією, реферування, рецензування, приладові та мікрохімічні дослідження).

ПРН12. Враховувати психологічні особливості у процесі навчання, спілкування та професійної діяльності.

ПРН15. Володіти фаховою термінологією, теорією і методикою образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, реставрації мистецьких творів.

Методи навчання – вербальні, наочні, практичні.

Форма – групова.

Інструменти, обладнання та програмне забезпечення: мольберти, планшети, папір, олівці, пензлі, маркери, лінери, туш, м'які матеріали.

1. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ДИСЦИПЛІНИ

Назва змістових модулів і тем	Кількість годин, у тому числі				
	усьог о	л	п	лаб	с/р
Всеместр					
Змістовий модуль 1. Об'ємно-конструктивний рисунок. Оголена фігура людини.					
Об'ємно-конструктивний рисунок чоловічої оголеної фігури людини.	56		24		32
Разом за змістовим модулем 1	56		24		32

Змістовий модуль 2. Об'ємно-конструктивний рисунок. Фігура людини в положенні контрапост.					
Об'ємно конструктивний рисунок гіпсової постаті людини (Екорше Гудона) з анатомічними замальовками.	64		24		40
Разом за змістовим модулем 2	64		24		40
Разом за V семестр	120		48		72
VI семестр					
Змістовий модуль 3. Тонально-просторовий рисунок. Фігура людини.					
Тонально-просторовий рисунок фігури людини.	56		24		32
Разом за змістовим модулем 3	56		24		32
Змістовий модуль 4. «Фігура людини в певному образі» (Стилізація).					
«Фігура людини в певному образі» (Декоративна стилізація).	49		24		25
Разом за змістовим модулем 4	49		24		25
Змістовий модуль 5. Курсова робота					
Курсова робота «Фігура людини в певному образі» (Стилізація в визначеному стилі ХХ сторіччя).	15				15
Разом за змістовим модулем 5	15				15
Разом за VI семестр	120		56		64
VII семестр					
Змістовий модуль 6. Тонально-просторовий рисунок. Тематична постановка «Фігура людини в інтер'єрі»					
Тонально-просторовий рисунок. Тематична постановка «Фігура людини в інтер'єрі»	21		16		5
Разом за змістовим модулем 6	21		16		5
Змістовий модуль 7. «Фігура людини в інтер'єрі» (декоративна стилізація).					
Декоративна стилізація «Фігура людини в інтер'єрі»	39		24		15
Разом за змістовим модулем 7	39		24		15
Разом за VII семестр	60		40		20
Усього годин	300		144		156

2. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАННЯТЬ

№ зан.	Тема занять	Кількість годин
Змістовий модуль 1. Об'ємно-конструктивний рисунок. Оголена фігура людини.		
1-5	1. Графічні замальовки чоловічої оголеної фігури в двох варіантах з різних кутів зору. Формат 60*80, простий олівець.	10
6-12	2. Об'ємно-конструктивний рисунок чоловічої сидячої оголеної фігури в контражурі. Формат 60*80, простий олівець або м'який матеріал на вибір.	14
Разом за змістовим модулем 1		24

Змістовий модуль 2. Об'ємно-конструктивний рисунок. Фігура людини в положенні контрапост.		
13-15	3. Замальовки одягненої фігури в положенні контрапост. Формат і матеріал на вибір.	6
16-24	4. Об'ємно-конструктивний рисунок гіпсової постаті людини (Екорше Гудона) з анатомічними замальовками. Формат 60*80, простий олівець.	18
Разом за змістовим модулем 2		24
Змістовий модуль 3. Тонально-просторовий рисунок. Фігура людини.		
25-27	1. Графічні замальовки чоловічої та жіночої фігур в різних положеннях. Формат і матеріал на вибір.	6
28-36	2. Тонально-просторовий рисунок одягненої фігури літньої людини в неглибокому просторі. Формат 60*80, простий олівець.	18
Разом за змістовим модулем 3		24
Змістовий модуль 4. «Фігура людини в певному образі» (Стилізація).		
37-40	3. Декоративна стилізація «Фігура людини в певному образі», композиційні пошуки, замальовки. Формат і матеріал на вибір.	8
41-52	4. Декоративна стилізація «Фігура людини в певному образі». Стилізація в декоративному рішенні. Формат 60*80, матеріал на вибір.	24
Разом за змістовим модулем 4		32
Змістовий модуль 6. Тонально-просторовий рисунок. Тематична постановка «Фігура людини в інтер'єрі»		
53-54	1. Тематична постановка «Фігура людини в інтер'єрі», композиційні пошуки, замальовки. Формат і матеріал на вибір.	4
55-60	2. Тонально-просторовий рисунок. Тематична постановка «Фігура людини в інтер'єрі» Формат 60*80, м'який матеріал, тонований папір.	12
Разом за змістовим модулем 6		16
Змістовий модуль 7. «Фігура людини в інтер'єрі» (декоративна стилізація).		
61-65	3. Тематична постановка «фігура людини в інтер'єрі». Стилізація, композиційне рішення, пошуки. Формат і матеріал на вибір.	10
66-72	4. Тематична постановка «фігура людини в інтер'єрі». Стилізація в декоративному рішенні. Виконання в матеріалі. Формат 60*80, матеріал на вибір.	14
Разом за змістовим модулем 7		24
Разом		144

3.САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Вид роботи / Назва теми	Кількість годин
1	Виконання індивідуальних завдань	141
2	Курсова робота «Фігура людини в певному образі» (Стилізація в визначеному стилі ХХ сторіччя). -Збір матеріалу, виконання пошукових ескізів та фор-ескізів -Виконання роботи у великому форматі (60x80) у вибраному матеріалі. -Оформлення пояснювальної записки та підготовка до захисту. Разом:	4 8 3 15

ОРІЄНТОВНА ТЕМАТИКА ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ (ЕСКІЗИ, КОПІЇ РОБІТ)

Завдання 1. Графічні замальовки фігури (чоловічої та жіночої).Формат і матеріал на вибір (6-7 шт.)

Завдання 2. Рисунок оголеної жіночої фігури з натури. Формат 60*80, матеріал на вибір.

Завдання 3. Графічні замальовки постаті людини в стоячому положенні. Формат А3, матеріал на вибір (6-7 шт.)

Завдання 4. Копія чоловічої оголеної постаті в положенні контрапост в академічному стилі з рисунку відомого майстра. Формат 60*80, матеріал оригіналу.

Завдання 5.Тональні замальовки постаті людини в предметному середовищі, в різних положеннях при різному освітленні. Формат А3, матеріал на вибір (6-7 шт.)

Завдання 6. Графічна робота «Фігура людини в неглибокому просторі при штучному освітленні». Формат 60*80, тонований папір, м'який матеріал.

Завдання 7. Замальовки фігури людини в різних ракурсах з подальшою стилізацією. Пошуковий матеріал для курсової роботи. Формат і матеріал на вибір (6-7 шт.)

Завдання 8. Виконання курсової роботи «Фігура в певному образі декоративна стилізація» в матеріалі. Формат 60*80, матеріали на вибір

Завдання 9. Тональні замальовки фігури людини в інтер'єрі при різному освітленні. Формат А3, матеріал на вибір (6-7 шт.)

Завдання 10. Робота над підготовчим матеріалом для стилізації «Фігура людини в інтер'єрі».

Завдання 11. Пошук теми, композиційні пошук и у форматі. Формат і матеріал на вибір (6-7 шт.) Робота в матеріалі над темою «Фігура людини в інтер'єрі» (стилізація в визначеному стилі ХХ сторіччя).Формат 60*80, матеріали на вибір

4. ПОРЯДОК ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Кількість балів за кожен змістовий модуль визначається як середньоарифметична оцінка між всіма оцінками практичних та всіма оцінками індивідуальних самостійних робіт, отриманих студентом за 100-бальною шкалою. Кожна робота оцінюється в 100 балів.

Оцінка кожного практичного і кожного самостійного завдання складається з суми балів 5 (п'яти) критеріїв.

Для графічних робіт:

Відповідність правилам композиції формату –	максимально 10 балів
- правильне розміщення композиції в форматі листа	1-3
- пропорційне розміщення основних форм та плям в композиційній структурі	1-3
- виявлення композиційного центру композиції	1-2
- підпорядкування периферії центру композиції	1-2
Відповідність правилам побудови зображення -	максимально 10 балів
- виявлення конструкції форми	1-4
- дотримання правил лінійної перспективи в зображенні	1-3
- досягнення вірних пропорцій у побудові	1-3
Відповідність правилам організації тонального зображення-	максимально 45 балів
- правильне визначення загального тону	1-10
- пропорційна передача великих тонових відносин	1-10
- визначення локального тону кожного елемента композиції	1-5
- передача тональних нюансів	1-5
- моделювання тоном об'єму за законами світлотіні	1-5
- моделювання глибини просторових планів за законами повітряної перспективи-	1-5
- передача тоном фактурності поверхні форми	1-5
Дотримання загальної повітряної перспективи роботи -	максимально 25 балів
- досягнення окресленого тону роботи –	1-5
- гармонійність тональних співвідношень –	1-5
- плановість у форматі-	1-5
- контраст тонових сполучень –	1-5
- окреслення тональних акцентів роботи –	1- 5
Загальна культура виконання роботи -	максимально 10 балів
- завершеність всіх етапів роботи -	1- 4
- цілісність сприйняття роботи –	1-3
- володіння технічними прийомами роботи художніми матеріалами	1-3
<u>Критерії оцінювання курсової роботи</u>	
Оцінка курсової роботи складається з суми балів 7(семи) критеріїв	
Відповідність темі та завданню курсової	максимально 10 балів
-розкриття заданої теми	1-4
-застосування принципів декоративного рисунку	1-3
-відповідність формату техніки та обсягу роботи	1-3
Композиційне вирішення	максимально 15 балів
-цілісність композиції	1-5
-баланс форм, ритм пропорції	1-5
-вміння працювати з площиною аркуша	1-5
Стилізація та декоративність	максимально 15 балів
-узагальнення, орнаментальність	1-8
-виразність декоративного образу	1-7
Пластика	максимально 15 балів
-пластичність форм	1-15
Тональне рішення	максимально 15 балів
-декоративна узгодженість	1-10
-контраст і нюанс	1-5
Технічне виконання	максимально 15 балів
-володіння матеріалом і технікою	1-8
-якість роботи	1-7
Творча індивідуальність	максимально 15 балів

-оригінальність, авторський підхід
-художня виразність

1-8
1-7

Підсумкова оцінка з дисципліни у V семестрі визначається як середньоарифметична виконаних практичних та самостійних робіт змістового модуля 1 та змістового модуля 2.

Підсумкова оцінка з дисципліни у VI семестрі визначається як середньоарифметична виконаних практичних та самостійних робіт змістового модуля 3 та змістового модуля 4.

Підсумкова оцінка з дисципліни у VII семестрі визначається як середньоарифметична виконаних практичних та самостійних робіт змістового модуля 6 та змістового модуля 7.

5. ПОЛІТИКА КУРСУ

Політика курсу передбачає відповідальність викладачів та студентів: прозорість оцінювання; інформування та реалізацію політики академічної доброчесності при організації освітнього процесу здобувачів вищої освіти.

Курс передбачає індивідуальну та групову роботу в колективі у встановлений термін. Середовище на занятті є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики.

Усі завдання передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін.

Порядок зарахування пропущених занять відбувається шляхом самостійного опрацювання студентами навчального матеріалу з теми пропущеного заняття. Перевірка проводиться шляхом усного опитування опитуванню за темою пропущеного лекційного заняття.

Студенти академії мають керуватися у своїй діяльності Кодексом академічної доброчесності ПДАБА ПЛПМ 0812-001:2018, яким встановлено загальні моральні принципи та правила етичної поведінки.

Дотримання академічної доброчесності здобувачів вищої освіти передбачає:

- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- самостійне виконання всіх видів робіт, завдань, форм контролю, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни;
- посилення на джерела інформації у разі використання ідеї, розробок, тверджень, відомостей інших авторів;
- надання достовірної інформації про результати (наукової, творчої) діяльності.

У випадку надзвичайної ситуації (епідемії, пандемії, стихійного лиха, введення надзвичайного стану і т.д.) студенти повинні дотримуватися правил поведінки, які встановлені відповідними інструкціями.

6. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Даниленко В. Я. Дизайн. Харків, ХДАДМ 2004.
2. Кириченко М.А. Основи образотворчої грамоти (Навчальний посібник).- К., 2002 р.- С. 190 (11 шт.)
3. Михайленко В. Є., Яковлєв М. І. Основи композиції (геометричні аспекти). К.: Каравелла, 2004. 304 с.

4. Опанащук М., Опанащук О. Емоційна природа рисунку: навчальний посібник. Львів, 2013.-114 с.
5. Перепада В. В. Рисунок. Проблеми творчості в навчальному процесі. Львів 2003 р.
6. Свид С. П. Художні техніки.- К., Мистецтво, 1977.- С. 158
7. Туманов І. М. Рисунок, живопис, скульптура: навч. посібник. Львів: Аверс, 2010. 496 с.
8. Чеботов І. П. – Харківська школа рисунка, Харків, Софія-А, 2017
9. Шмагало Р. Т. Методика викладання рисунку в навчальних закладах Галичини другої половини ХІХ - початку ХХ ст. Львів. 2001 р.

Допоміжна

1. Голубєва О. Основи декоративної композиції. — Київ, 2006.
2. Лагутенко О. Українське народне мистецтво. — Київ, 2007.
3. Жук А. Декоративне мистецтво України. — Київ, 2010.
4. Михайлова Р. Основи стилізації в декоративному мистецтві. — Київ, 2009.
5. Маслов В. Аналіз художнього твору. — Київ, 2002.
6. Ліщук В. Основи композиції. — Львів, 2003.

7. ІНТЕРНЕТ РЕСУРСИ

Віртуальний читальний зал бібліотеки ПДАБА:

1. Методичні вказівки до виконання завдань з художньо-ознайомлювальної практики дисципліни «Малюнок» / Режим доступу: <https://cutt.us/jn3Ye>
2. Методичні вказівки до завдання «Малюнок оголеної фігури натурниці» з дисципліни «Малюнок» / Режим доступу: <https://cutt.us/dBvGQ>
3. Франсіско Асенсіо Сервер «Рисунок для початківців» / Режим доступу: <https://cutt.us/0SL5U>

Розробник(и) _____ (підпис) _____ (Ірина КОШЕЛЕВА)

Гарант освітньої програми _____ (підпис) _____ (Олена ПОЛОВНА-ВАСИЛЬЄВА)

Силабус затверджено на засіданні кафедри
_____ Основ архітектури _____
(назва кафедри)

Протокол від « 28 » серпня 2025 року № 1

Завідувач кафедри _____ (підпис) _____ (Іван РЕВСЬКИЙ)